

Töö number nr DP-2026-KP-1

WaterLANDS

RMK

Tööd teostatakse projekti „Märgalade taastamine kui lahendus süsiniku sidumiseks, lõimides inimtegevust elurikkusega“ (Water-based solutions for carbon storage, people and wilderness, akronüüm WaterLANDS, projektikood 101036484) raames, mille rahastaja on Euroopa Liidu teadus- ja innovatsiooniprogramm Horizon 2020. Esitatud teave kajastab autorite vaateid ja Euroopa Komisjon selle eest ei vastuta.

Audru jõe ülemjooksu taastamistööde detailplaneeringu eelnõu

Version: V05

Planeeringu korraldaja: Lääneranna Vallavalitsus

Pärnu maakond, Lihula linn, Jaama tn 1, 90302

Kontakt: Margus Källe

margus.kalle@laanerannavald.ee

Tel: +372 472 4630

Planeeringu koostaja:**Plannum OÜ**

Reg nr 16875924

Harjumaa, Tallinn, Tartu mnt 84a, 10112

Kontakt: Jaanus Aavik

jaanus@plannum.ee

PIIBER PROJEKT OÜ

Reg nr : 10210632

Aadress: Tartumaa, Tartu linn, Tähtvere küla, Hausi, 61410

Kontakt: Enn Kulp

enn@piiber.ee

Huvitatud isikud:**Riigimetsa Majandamise Keskus**

Reg nr 70004459

Lääne-Viru maakond, Haljala vald, Sagadi küla, Mõisa/3, 45403

rmk@rmk.ee

Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond

Reg nr 90001457

Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Staadioni tn 67, 51008

elf@elfond.ee

SISUKORD

A – MENETLUSDOKUMENDID	5
B – SELETUSKIRI	7
1. SISSEJUHATUS	7
2. PLANEERINGU LÄHTEDOKUMENDID JA OLEMASOLEV OLUKORD	7
2.1. Lähtedokumendid ja kehtivad planeeringud	7
2.2. Olemasoleva olukorra ja planeeringuala lähipiirkonna kirjelduse analüüs	8
2.3. Vastavus strateegilistele planeerimisdokumentidele.....	8
2.3.1. Pärnu maakonnaplaneering	8
2.3.2. Koonga valla üldplaneering	9
2.3.3. Ettepanek üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks ehituskeeluvööndi osas.. Error! Bookmark not defined.	
2.3.4. Koostatav Lääneranna valla üldplaneering	9
2.4. Planeeritud maa-ala ruumilise arengu eesmärgid	10
2.5. Vastavus planeeritud maa-ala ruumilise arengu eesmärkidele	10
3. DETAILPLANEERINGU PLANEERIMISETTEPANEK	10
3.1. Planeeringuala kruntideks jagamine ja kruntide ehitusõigus.....	10
3.2. Tehnovõrkude ja rajatiste asukohad.....	11
3.3. Ajutise juurdepääsu asukoht ja väljakaevatava pinnase ning materjalide ladustamine	11
3.4. Haljastus ja heakord	12
3.4.1. Haljastus.....	12
3.4.2. Jäätmekäitlus ja heakord	12
3.4.3. Avariilukorrad	12
3.4.4. Müra, vibratsioon, välisõhu kvaliteet	12
3.5. Planeeringu elluviimine.....	13
3.5.1. Planeeringu elluviimisega kaasnevate asjakohaste mõjude hindamine.....	13
3.5.2. Planeeringu elluviimise kava ja kokkulepped.....	13
D – JOONISED	15
E – KOOSKÕLASTUSED	17

A – MENETLUSDOKUMENDID

1. 10.02.2026 Lääneranna Vallavolikogu otsus nr 24 – „Detailplaneeringu algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine (Audru jõe ülemjooksu taastamistööd)“.
2. 04.03.2026 nr 13-1/26-377 Eesti Geoloogiateenistus „Arvamuse andmine detailplaneeringu algatamisele (Audru jõe ülemjooksu taastamistööd)“.

B – SELETUSKIRI

1. SISSEJUHATUS

Planeeritav ala asub Õepa külas riigi omandis oleva Õepa raba (katastritunnus 33404:003:0249, sihtotstarve 100% maatulundusmaa, pindala 318,58 ha) katastriüksusel.

Detailplaneeringu eesmärgiks on Lavassaare looduskaitseala kaitsekorralduslike tegevuste jaoks ehitusõiguse määramine, rajatiste planeerimine, taristu lahendamine. Detailplaneeringu algatamisel oli üheks eesmärgiks ka kalda ehituskeeluvööndi vähendamine Lavassaare järvest lähtuva Audru jõe ülemjooksul Õepa raba katastriüksusel (Lavassaare looduskaitseala kaitsekorralduskava meede 2.2.15 ja ptk 4.1.2.1.). Alates 1. septembrist 2026 kehtiva looduskaitseaduse kohaselt ei ole ehituskeeluvööndi vähendamine kavandatavate rajatiste ehitamiseks enam vajalik, kuna tegemist on Lavassaare looduskaitseala kaitse korraldamiseks vajalike ehitistega, mille rajamiseks ehituskeeluvööndisse on vajalik Keskkonnaameti nõusolek.

Detailplaneering on aluseks edasisteks tegevusteks, millega kavandatakse Lavassaare järve veetaseme stabiliseerimist ja tõstmist abs kõrguselt ~16,1 m kõrgusele 16,3 m ning kalapääsu rajamist. Tegevuse eesmärgiks on parandada Lavassaare järve seisundit ning järve ümbruse soode veerežiimi.

Detailplaneeringuga soovitakse kavandada ehitusõigus kalapääsu rajamiseks Audru jõe selliselt, et seda oleks võimalik tulevikus ümber ehitada, kuid vastav lahendus tuleb leida täiendava projekteerimise ja kooskõlastamise käigus.

Detailplaneering on vajalik Lavassaare looduskaitseala kaitsekorralduslike ja Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas 2022-2027 ette pandud tööde elluviimiseks. Töid toetatakse Euroopa Liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammi Horizon 2020 poolt rahastatava projekti „Märgalade taastamine kui lahendus süsiniku sidumiseks, lõimides inimtegevust elurikkusega” (Water-based solutions for carbon storage, people and wilderness, akronüüm WaterLANDS, projektikood 101036484) raames.

Planeeritava ala suuruseks on ligikaudu 10,6 ha.

2. PLANEERINGU LÄHTEDOKUMENDID JA OLEMASOLEV OLUKORD

2.1. Lähtedokumendid ja kehtivad planeeringud

- Koonga valla üldplaneering, kehtestatud 29.06.2016. määrusega nr 21;
- Koostamisel olev Lääneranna valla üldplaneering, algatatud 23.08.2018. volikogu otsusega nr 90, vastu võetud 09.10.2025 otsusega nr 247;
- Pärnu maakonnaplaneering (kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2018. a käskkirjaga nr 1.1-4/74);
- Planeerimiseseadus (jõustumine 01.07.2015);
- Ehitusseadustik (vastu võetud 11.02.2015);
- Riigihalduse ministri 17.10.2019 määrus nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded”.

Olemasolevad uuringud , projektid ja mõjude hindamised:

- Audru jõe ülemjooksu ja Lavassaare järve kalastiku eeluuring (Svirgsden, R. Tartu Ülikool, 2024)
- Lavassaare ümbruse soode veerežiimi taastamistööde projekt (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 24/4855).
- Taastamistööd Audru jõel, eskiisprojekt (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 24/4922).
- Audru jõe ülemjooksu taastamistööde detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang (Lemma OÜ, 26.11.2025).

Alusplaan:

Mäger Poegadega OÜ (reg.kood 12827561, MTR EEG000360) koostatud töö „Audru kalapääsu topo-geodeetiline mõõdistamine“, välitööd: detsember 2025. Mõõdistus teostati Trimble VRS Now võrgus, millelt määrati ka lähtepunktid tahhümeetriliseks mõõdistuseks. Tasapinnalised ristkoordinaadid on L-EST97 süsteemis ning kõrgused EH2000 (Amsterdami) kõrgussüsteemis.

Teised kehtivad õigusaktid ja normid.

2.2. Olemasoleva olukorra ja planeeringuala lähipiirkonna kirjelduse analüüs

Planeeritav ala asub Lääneranna vallas Õepa külas Õepa raba (katastritunnus 33404:003:0249) katastriüksusel. Planeeritavat ala läbib Lavassaare järvest algav Audru jõgi.

Ala paiknemine on nähtav jooniselt „Asukohaskeem“. Pärast algatamist on täpsustatud planeeritava ala piiri, sest algatamisel oli planeeritava ala suuruseks määratud ~10,7 ha, aga kalapääsu asukoht on täpsustatud ja sellest tulenevalt vähendati planeeritava ala suurust ~1,6 hektarini. Muudatus on kajastatud asukohaskeemil.

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 22.08.2025. a andmetel kattub detailplaneeringu ala:

- Natura 2000 Lavassaare loodusala (RAH0000553);
- Natura 2000 Lavassaare linnuala (RAH0000084), mis on mh ka IBA ala (EE062);
- Lavassaare looduskaitsealal (KKR kood KLO1000645) Lavassaare (KKR kood KLO1101617) ja Õepa (KKR kood KLO1101615) sihtkaitsevööndites;
- loodusdirektiivi elupaikadega siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ja rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120);
- pärandkultuuriobjektiga Lavassaarest Vee külla viiv talitee (kood: 395:TAT:001, seisund: objektist või tema esialgselt funktsionaalsusest säilinud 20–50%);
- I kategooria kaitsealuste loomaliikide kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*, KLO9128608) ja niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*, KLO9124830) elupaikadega;
- II kategooria kaitsealuste loomaliigi metsis (*Tetrao urogallus*, KLO9102159) elupaigaga;
- III kategooria kaitsealuste loomaliikide öösorr (*Caprimulgus europaeus*, KLO9116951), punaselg-õgija (*Lanius collurio*, KLO9116995), hoburästas (*Turdus viscivorus*, KLO9129712), teder (*Lyrurus tetrax*, KLO9117016), välja-loorkull (*Circus cyaneus*, KLO9116959) ja sookurg (*Grus grus*, KLO9116988) elupaikadega.

Planeeritav ala kattub osaliselt Lavassaare turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 197) vähelagunenud turba passiivse reservvaru 31. plokiga, hästilagunenud turba passiivse reservvaru 30. plokiga, vähelagunenud turba passiivse tarbevaru 33. plokiga, hästilagunenud turba passiivse tarbevaru 32. plokiga, hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 56. plokiga ja vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 57. plokiga. Planeeringualast idas asuvad Lavassaare II, Lavassaare ja Elbu turbatootmisala mäeeraldised.

Planeeringuala asub suhteliselt kaitstud põhjaveega piirkonnas, kus reostusohhtlikkuse tase on madal. Hoonestamata planeeringuala asub inimasustusest eemal ning sellel puuduvad tehnovõrgud.

2.3. Vastavus strateegilistele planeerimisdokumentidele

2.3.1. Pärnu maakonnaplaneering

Pärnu maakonnaplaneering on kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74. Kavandatava tegevuse ala jääb maakonnaplaneeringu kohasele rohevõrgustiku tugialale (tuumalale) T7 (roheline võrgustiku tasand: riigi väike) ja väärtuslikule maastikule Lavassaare-Virusaare turbamaa. Kavandatav tegevus ei ole vastuolus Pärnu maakonnaplaneeringus esitatuga. Kavandatav tegevus on vajalik kaitsekorralduslikul eesmärgil – parandatakse Lavassaare järve seisundit ja järve ümbruse soode veerežiimi, mis omakorda aitab kaasa piirkonna loodusväärtuste seisundi parandamisele.

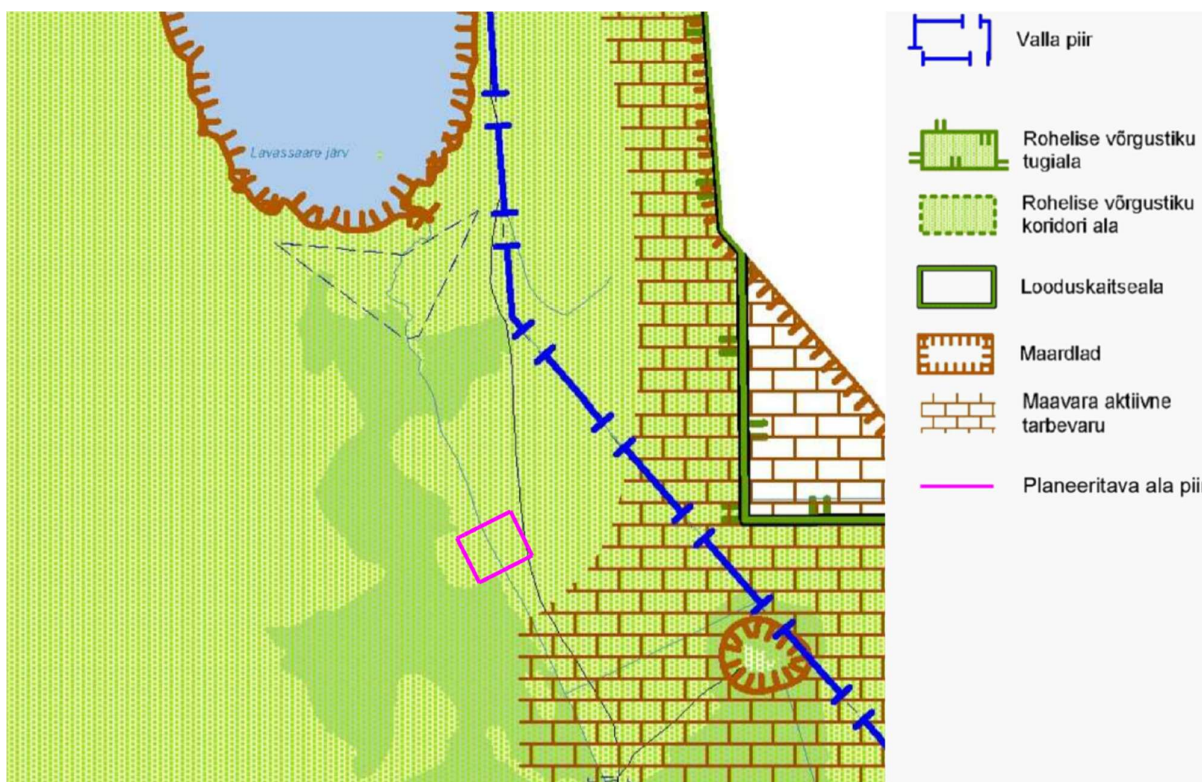
2.3.2. Koonga valla üldplaneering

Koonga valla üldplaneering on kehtestatud Koonga Vallavolikogu 29.06.2016.a määrusega nr 21. Üldplaneeringu järgi asub planeeringuala hajaasustusalal kus maakasutuse juhtsihtotstarvet ei ole määratud. Planeeringuala asub üldplaneeringuga määratletud roheline võrgustiku tugialal ja osaliselt aktiivse tarbevaruga turba maardlal.

Kavandatav tegevus ei ole vastuolus Koonga valla üldplaneeringus esitatud maakasutustingimustega. Kehtiv üldplaneering ei näe ette detailplaneeringuga hõlmatavas osas Audru jõe ehituskeeluvööndi vähendamist. Planeeringuga kavandatav kalapääs paikneb Audru jõe kalda ehituskeeluvööndis. Tegemist on Lavassaare looduskaitseala kaitse korraldamiseks vajalike ehitistega, mille eesmärk on Lavassaare järve veetaseme stabiliseerimine ja tõstmine ning kalade rändevõimaluste tagamine. Tegevuse vajadus tuleneb Lavassaare looduskaitseala kaitsekorralduskavast ning Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavast 2022–2027.

Alates 1. septembrist 2026 kehtiva looduskaitseaduse § 38 lõike 5 punkti 13 kohaselt ei laiene ehituskeeld kehtestatud planeeringu alusel kaitstava loodusobjekti kaitse korraldamiseks vajalikule ehitisele, kui selle rajamiseks on väljaspool linna kui asustusüksust, alevit või alevikku Keskkonnaameti nõusolek.

Kuna detailplaneeringuga kavandatavad rajatised on vajalikud Lavassaare looduskaitseala kaitse korraldamiseks, ei tehta detailplaneeringuga ettepanekut Audru jõe kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks. Rajatiste ehitamine ehituskeeluvööndisse eeldab looduskaitseaduse § 38 lõike 5 punkti 13 kohast Keskkonnaameti nõusolekut, mis taotletakse käesoleva detailplaneeringu menetluses.

2.3.3. Koostatav Lääneranna valla üldplaneering

Koostatav Lääneranna valla üldplaneering on vastu võetud ja suunatud avalikule väljapanekule Lääneranna Vallavolikogu 09.10.2025 otsusega nr 247. Koostatava Lääneranna üldplaneeringu kohaselt jääb detailplaneeringuala roheline võrgustiku tugialale ja väärtuslikule maastikule. Käsitletava detailplaneeringuga hõlmatava Audru jõe kaldaalade osas ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekut üldplaneering ei tee.

Kavandatud tegevus ei ole vastuolus koostatava Lääneranna valla üldplaneeringu ehitus- ja maakasutustingimustega. Detailplaneeringuga ei tehta ettepanekut Audru jõe kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks ega koostatava üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks. Ehituskeeluvööndisse kavandatud kaitsekorralduslike rajatiste ehitamise aluseks on looduskaitseaduse § 38 lõike 5 punktis 13 sätestatud erand ning Keskkonnaameti nõusolek.

2.4. Planeeritud maa-ala ruumilise arengu eesmärgid

- Lavassaare järve veetaseme stabiliseerimine ja tõstmine abs kõrguselt ~16,1 m kõrgusele 16,3 m ning kalapääsu rajamine. Tegevuse eesmärgiks on parandada Lavassaare järve seisundit ning järve ümbruse soode veerežiimi.

2.5. Vastavus planeeritud maa-ala ruumilise arengu eesmärkidele

- Lavassaare järve veetaseme stabiliseerimine toimub läbi kalapääsu rajamise.

3. DETAILPLANEERINGU PLANEERIMISETTEPANEK

3.1. Planeeringuala kruntideks jagamine ja kruntide ehitusõigus

Planeeringuala moodustab ühe krundi, mille alusel eraldi uut katastriüksust moodustama ei pea.

“Lavassaare ümbruse soode taastamise kava” põhjal on OÜ Inseneribüroo Steiger koostanud eskiisprojekti “Taastamistööd Audru jõel. Eskiisprojekt”, mis on aluseks PIIBER PROJEKT OÜ poolt koostatavale põhiprojektile „Audru jõe, Lavassaare järve väljavoolu kalapääs”. PIIBER PROJEKT OÜ eelprojekt on aluseks detailplaneeringule ja põhiprojekt valmib pärast detailplaneeringu kehtestamist. Planeeringuala on vähendatud pärast algatamist, sest eelprojekti on täpsustunud kalapääsu asukoht. Varasemalt 10,6 ha on planeeritavat ala vähendatud 1,6 hektarini. Planeeritava ala täpsustus on nähtav jooniselt 1 - Asukohaskeem.

Tabel 1. Kruntide moodustamise tabel.

Planeeritud krundi number	Planeeritud krundi suurus m ²	Krundi kasutamise sihtotstarve ja osakaalu % (DP liikide kaupa)	Katastriüksuse sihtotstarve ja osakaalu % (katastriüksuse liikide kaupa)	Moodustatakse kinnistust	Olemasoleva kinnistu suurus enne jagamist
Pos 1*	7386	MM 100%	M 100%	Õepa raba (33404:003:0249)	31858022

*Uut katastriüksust ei pea moodustama.

Detailplaneeringuga antakse planeeritavatele kruntidele järgmine ehitusõigus:

Tabel 2. Kruntide ehitusõigus

Krundi pos nr	Krundi kasutamise sihtotstarve ja osakaalu protsent (DP liikide alusel)	Katastriüksuse sihtotstarve ja osakaalu protsent	Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind (m ²)	hoonete suurim lubatud arv (põhihoone/abihoone)	Hoone lubatud maksimaalne kõrgus (põhihoone/abihoone)	Suurim lubatud korruselisus (põhihoone/abihoone)
1	MM 100%	M 100%	-	-	-	-

Hooned ja tehnovõrgud planeeritaval alal puuduvad ning nende ehitamisõigust detailplaneeringuga ei määrata. Planeeringuga kavandatakse kalapääsu rajamise ala ning ajutised juurdepääsud ja laoplat.

Kalapääsu rajamisel on ette nähtud kergkillustikust kalapääsu alus ja selle peale kalapääsu kanal, selle käigus toimub tahkete ainete paigaldamine veekogusse ja veekogu süvendamine. Süvendamise maht jääb eelduslikult alla 500 kuupmeetri ja vooluveekogusse tahkete ainete paigutamise maht jääb alla 2000 kuupmeetri, seega ei ole tegemist olulise keskkonnamõjuga tegevusega, mille puhul oleks vajalik keskkonnamõjude hindamise (KMH) algatamine (KeHJS § 6 lg 1 p 17 ja 171). PIIBER PROJEKT OÜ poolt koostatavas põhiprojektis „Audru jõe, Lavassaare järve väljavoolu kalapääs“ täpsustuvad tööde mahud, kui need on suuremad kui eeltoodud mahud, tuleb algatada keskkonnamõjude hindamine.

Tööde tegemiseks on vajalik veekeskkonnategevuse registreering tahkete ainete paigaldamiseks veekogusse ja veekogu süvendamiseks mahuga alates viiest kuupmeetrist (VeeS § 196 lg 2 p-d 2 ja 51), maht täpsustub põhiprojektis.

Kalapääsu rajamise käigus on vaja teostada puu- ja põõsarinde raiet Audru jõe veekaitsevööndis ja selleks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek (VeeS § 121 lg 1). Eelprojekti põhjal on raadamisala 460 m², sellest veekaitsevööndis on 144 m², mis on vajalik kalapääsu tehniliseks lahenduseks.

Kalapääsu ja veetaseme tõstmiseks vajalike kaldakindlustuse osade rajamise kavandamisel tuleb jälgida, et pääs oleks potentsiaalselt läbitav ka nõrgema ujumisvõimega kalaliikidele, kelledeks Audru jõe ülemjooksul on mudamaim, rünt ja trulling.

3.2. Tehnovõrkude ja rajatiste asukohad

Tehnovõrgud planeeritaval alal puuduvad ning nende ehitamisõigust detailplaneeringuga ei määrata. Planeeringuga kavandatakse rajatiste (kalapääsu ja kaldakindlustuse osa) rajamise ala.

3.3. Ajutise juurdepääsu asukoht ja väljakaevatava pinnase ning materjalide ladustamine

Kavandatava tegevusega seoses ei lisandu piirkonda püsivat liikluskoormust. Kalapääsu ja kaldakindlustuse osa rajamise perioodil on vajalik materjalide transport objektile, mille tarvis tuleb tagada ajutine juurdepääs mööda olemasolevat metsarada (kajastatud „Joonisel 5. Ajutise juurdepääsu asukoht“), mis kattub pärandkultuuri objektide hulka kuuluva taliteega.

Metsaraja kasutamine materjali sisseveoks on võimalik sobivate talviste tingimuste korral või muul ajal kui rajatakse ajutine ligipääs kasutades geotekstiili ja puiduhaket. Looduskaitsealadel põhjustel on perioodil 01.03-15.05 lubatud tööd vahemikus kell 9:00-18:00. Talvisel perioodil toimub liikumine mööda külmunud pinnast ning hakkepuitu koos geotekstiiliga paigaldatakse ainult pehmematesse kohtadesse, mis tööde järgselt likvideeritakse.

Ehituseks vajalik transport võib toimuda talvisel ajal, kui tingimused on sobivad, või muul ajal, kuid sel juhul tuleb samuti kogu ajutise ligipääsu ulatuses kasutada geotekstiili ja puiduhaket, mis tööde järgselt likvideeritakse.

Juhul kui liikumine metsarajal toimub perioodil, mil maa ei ole külmunud, on liikumine metsarajal lubatud üksnes laiade lintidega masinatega või väiksemate roomikmasinatega. Juhul kui olemasoleva metsaraja kasutamiseks on vajalik üksikute puude eemaldamine, tuleb see eelnevalt kooskõlastada Keskkonnaametiga. Olemasolev metsarada ristub kahe olemasoleva kraaviga, mille ületamiseks luuakse tööde teostamise ajaks ajutised ülepääsud. Ajutised ülepääsud likvideeritakse pärast ehitustööde lõppemist ning ala korrastatakse.

Planeeritava ala ulatuses on määratud kalapääsu rajamiseks väljakaevatava pinnase ning materjalide ajutise ladustamise ala sh Audru jõe rajatava kalapääsu tammi rajamiseks vajaliku pinnasmaterjali varumise ala (põhijoonisel tähistatud „laoplat“). Laoplat on ajutine ning tuleb pärast ehitustööde lõppu likvideerida. Laoplatilt tuleb eemaldada sinna toodud materjalid ja jäätmed ning ala korrastada tööde-eelsele seisundile võimalikult lähedaseks. Ala taastamisel tuleb võimaldada loodusliku taimkatte taastumist.

Töödega seotud ajutine parkimine lahendatakse planeeritaval alal ajutise laoplati piires.

3.4. Haljastus ja heakord

3.4.1. Haljastus

Vajalike puu- ja põõsarinde raiete ulatus on hinnanguliselt 460 m², sellest veekaitsevööndis on hinnanguliselt 144 m², mis on vajalik kalapääsu tehniliseks lahenduseks, ulatus täpsustub põhiprojektis. Raiete vajadus tuleneb sellest, et kalapääsu algusesse, risti kalapääsuga, tuleb rajada suhteliselt madalad pinnastammid, et vältida vee möödapääsu kalapääsust mõlemalt poolt. Selleks kasutatakse sāngi kujundamisel väljakaevatavat pinnast ning pinnast, mida võetakse kalapääsu kanaliga risti rajatavate pinnastammide kõrvalt. Raietööde tegemiseks veekaitsevööndis on vajalik Keskkonnaameti nõusolek (VeeS § 121 lg 1). Säilitatavad puud tuleb masinate töötoonis kaitsta. Raiete planeerimisel tuleb arvestada lindude pesitsusperioodiga. Alusmetsas ja põõsastikes pesitsevate lindude pesitsusperiood kestab tavapäraselt keskmiselt 15. aprillist kuni 15. juulini. Kuna osa linde alustab pesitsemist varem ja lõpetab hiljem, siis lähtudes ettevaatusprintsipi, tuleks kaitseala raietöid võimalusel vältida alates 15. märtsist ning kuni 31. augustini.

3.4.2. Jäätmekäitlus ja heakord

Alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust ning toimunud keskkonnaohtlikku tegevust, mille tõttu võiks eeldada pinnase- või põhjavee reostust, mis seaks piirangud kavandatavale tegevusele. Tööde teostamisel peab olema äärmiselt tähelepanelik ümbritseva keskkonna suhtes, et mitte põhjustada looduskeskkonnas ülemäära kahju.

Ehitusmaterjale, ehitusprahti ja väljakaevatavat materjali ei tohi ladustada selliselt, et see kahjustab või reostab loodust. Vajadusel tuleb kasutada spetsiaalseid abivahendeid.

Ehitustöödel tuleb järgida asjakohaseid standardeid, nõudeid ja töömeetodeid eesmärgiga vältida loodusele kahjulike ainete levikut veekogudesse, taimkattesesse ja pinnasesse.

Ehitustööde käigus tuleb vältida kütte- ja määrdeainete sattumist vette ja pinnasesse. Kasutatavad materjalid ei tohi olla reostunud ega sisaldada aineid, mis võiksid halvendada vee kvaliteeti. Kasutatavate masinate ja seadmete korrasoleku üle tuleb teha looduse reostamise (näit. õlid, kütus jms) vältimiseks piisavat järelevalvet ja järgida häid kasutamistavasid.

Õnnetusjuhtumitest, mis võivad olla keskkonnale kahjulikud, tuleb viivitamatult teatada.

Praht ja jäätmed tuleb käidelda vastavalt Eestis kehtivatele nõuetele. Jäätmete ladustamine väljaspool selleks ettenähtud kohti on keelatud.

Väljakaevatava pinnase ning materjalide ajutise ladustamise ala on näidatud põhijoonisel ("laoplat"). Mulla- ja kaevetööde tegemisel arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega (Muinsuskaitseseadus § 31 lg 1).

Kavandatava tegevuse käigus ei paigaldata kinnistule valgustust, mistõttu valgusreostust oodata ei ole.

3.4.3. Avariolukorrad

Planeeringualale kavandatava rajatise purunemisel võivad ohustatud olla allavoolu jäävad sillad jm rajatised. Kalapääs tuleb projekteerida seetõttu vastupidavana. Samuti on vajalik tagada kalapääsu korraline ülevaatus ja vajadusel teostada sellele hooldusremont. Rajatise rajamise perioodil võib kaasneda heljumi teke ja kandumine allavoolu. Ehitustööd jõel tuleb teha perioodil juuni lõpust kuni septembri keskpaigani või talvisel perioodil alates 15. november kuni 28. veebruar.

3.4.4. Mürä, vibratsioon, välisõhu kvaliteet

Rajatiste rajamisaegsed tööd ja transport põhjustavad teatavas ulatuses häiringuid, kuid arvestades kavandatavaid mahte, siis on need mõjud väga lühiajalised. Rajatiste rajamise perioodil võib esineda kõrgendatud müratasemeid. Tegu on mööduvate mõjudega ning arvestades tegevuse mahtu, siis ei ole tegevuse korrektse korraldamisel oodata olulist rajamisaegset mõju. Kus võimalik, kasutada väikest müra

tekitavaid ehitusmasinaid ja –seadmeid, et mitte häirida loomade ja lindude elutegevust. Väikeste masinate eelistamine on vajalik ka materjalide veol, tulenevalt pinnase vähesest kandevõimest.

Elamuid planeeritava ala lähedal ei ole ja müra mõju on eeskätt linnustikule. Mürarikkaid töid tuleb võimalusel vältida lindude pesitsusperioodil.

Kavandatava tegevusega ei ole ette näha ülenormatiivset välisõhu saastumist, mürahäiringut, soojuse, kiirguse, vibratsiooni või lõhnahäiringu tekkimist.

3.5. Planeeringu elluviimine

3.5.1. Planeeringu elluviimisega kaasnevate asjakohaste mõjude hindamine

Detailplaneeringu algatamisele eelnes KSH eelhindang, milles kaaluti olulist keskkonnamõju arvestades tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist. KSH eelhindangus järeldati, et detailplaneeringu elluviimisel ei saa eeldada olulist keskkonnamõju.

1) Tulenevalt Natura eelhindangus esitatud analüüsist, on kavandatava tegevusega välistatud ebasoodne mõju Lavassaare loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele. Tegu on kaitsekorraldusliku tegevusega, mille oodatav mõju loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele on positiivne.

2) Planeeringu elluviimisega ei kaasne olulist ebasoodsat mõju looduskeskkonnale. Oodatavad mõjud on positiivsed.

3) Kavandatava tegevuse elluviimisel säilib roheline võrgustiku terviklikkus ning ei teki terviklike loodusalade killustumist. Kavandatava tegevuse elluviimisel ei lange looduslike või pool-looduslike alade osatähtsus tugialal alla 90% pindalast. Negatiivne mõju rohevõrgustikule puudub.

4) Kavandatava tegevusega kaasnev mõju pinnaveele on positiivne. Tegevusega on tagatud kalade liikumine Audru jões. Mõju põhjaveele puudub.

5) Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole ette näha ülenormatiivse välisõhu saaste, mürahäiringu, soojuse, kiirguse, vibratsiooni või lõhnahäiringu tekkimist.

6) Kavandataval tegevusel puudub mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele. Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole ette näha mõju varale.

7) Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel puuduvad planeeritaval alal ja selle naabruses mälestised. Planeeritaval alal asub pärandkultuuri objekt, Lavassaarest Vee külla viiv talitee. Taliteed kavandatakse kasutada viisil, mis arvestab selle säilimisega ning aitab vältida liigset kahjustamist. Meetmed talitee kahjustamise vältimiseks on kirjeldatud ptk 3.3.

3.5.2. Planeeringu elluviimise kava ja kokkulepped

Planeeringuga ei tohi kolmandatele osapooltele põhjustada kahjusid ega kahjustata ka avalikku huvi.

Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks planeeringualal edaspidi teostavatele maakorralduslikele, ehituslikele ja tehnilistele projektidele. Planeeringualal edaspidi koostatavad ehitusprojektid peavad olema koostatud vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele projekteerimismääradele.

Ajutise juurdepääsu asukoht täpsustub detailplaneeringu koostamise käigus.

Detailplaneeringu kehtestamise järgselt on vajalik teostada järgmised tegevused allpool toodud järjekorras planeeringuga kavandatu elluviimiseks:

- projekti kooskõlastamine.
- vajalik raiete kooskõlastamine Keskkonnaametiga.
- vajadusel veekeskkonnategevuse registreering tahkete ainete paigaldamiseks veekogusse ja veekogu süvendamiseks (veeseadus (VeeS) § 196 lg 2 p-d 2 ja 51)
- kalapääsu rajamine.

Skeem tööde teostamiseks

Tegevus	jaanuar	veebruar	märts	aprill	mai	juuni	juuli	august	september	oktoober	november	detsember
Raie			keelatud 15.03-31.08									
Materjalide vedu	Talvisel ajal, külmunud pinnasega		Muul ajal, kui rajatakse hakkepuidust ajutine tee olemasolevale metsarajale 01.03-15.05 tööd lubatud vahemikus kell 09:00-18:00									
Ehitustööd												

D – JOONISED

Joonis 1. Asukohaskeem

Joonis 2. Tugiplaan (M 1:500)

Joonis 3. Põhijoonis (M 1:500)

Joonis 4. Ajutise juurdepääsu asukoht (M 1:10 000)

E – KOOSKÖLASTUSED JA ARVAMUSED

Tabel 1. Teave planeeringu käigus tehtud koostöö kohta

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
1.	Maa- ja Ruumiamet (Raine Viitas)	17.07.2026 Nr 6-3/25/18049-5	Tutvunud esitatud materjaliga, märgime järgmist. 1. Seletuskirja peatükis 2.2 on selgitatud järgmist: <i>Ala paiknemine on nähtav jooniselt „Asukohaskeem“. Pärast algatamist on täpsustatud planeeritava ala piiri, sest algatamisel oli planeeritava ala suuruseks määratud ~10,7 ha, aga kalapääsu asukoht on täpsustatud ja sellest tulenevalt vähendati planeeritava ala suurst ~1,6 hektarini. Muudatus on kajastatud asukohaskeemil.</i> Samas seletuskirja peatükis 2.3.2 on joonis üldplaneeringust, kuhu peale on kantud just vaid detailplaneeringu algatamise otsuses fikseeritud planeeringuala. Üheselt arusaamise eesmärgil palume nimetatud joonisele kanda juba vähendatud planeeringuala. 2. Vallavalitsuse veebilehelt leitavate lähteseisukohtade kohaselt tehakse detailplaneeringu koostamisel koostööd Keskkonnaameti, Kliimaministeeriumi ja Eesti Geoloogiateenistusega. Kaasatakse Riigimetsa Majandamise Keskus, Eestimaa Looduse Fond, Maa- ja Ruumiamet, Lavassaare ja Elbu turbatootmisala ning Lavassaare II turbatootmisala kaevandamis lubade omanik Tootsi Turvas AS ning planeeringuala ja puudutatud kinnisasjade omanikud. Lähtuvalt detailplaneeringu materjalidest, arvestades Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruses nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ sätestatud ja PlanS § 142 lõiget 4, ei määra MaRu täiendavaid koostöötegitajaid lisaks eelpoolnimetatud valitsusasutusele. Palume detailplaneeringu koostamisel veenduda, et kaasatud oleks kõik isikud, kelle õigusi võib detailplaneering puudutada.	Detailplaneeringu digikaust	1. Arvestatud, peatükis 2.3.2 joonis on vastavalt korrigeeritud. 2. Arvestame.

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
2.	Eesti Geoloogiateenistus (Martin Nurme)	21.07.2026	Lääneranna Vallavolikogu algatas 10.02.2026 otsusega nr 24 Õepa külas Audru jõe ülemjooksu taastamistööde detailplaneeringu. Lääneranna Vallavalitsus edastas Eesti Geoloogiateenistusele 01.07.2026 kirja nr 2026/8-1/699-1 „Audru jõe ülemjooksu taastamistööde detailplaneeringu eelnõu avaliku väljapaneku teade“ (registreeritud 01.07.2026 nr -ga 13-4/26-163). Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kaitsekorralduslike ehitustööde jaoks ehitusõiguse määramine ning vajalike rajatiste planeerimine Lavassaare järvest lähtuva Audru jõe ülemjooksul Õepa raba katastriüksusel. Tegevuse eesmärk on Lavassaare järve veetaseme stabiliseerimine ja tõstmine abs kõrguselt ~16,1 m kõrgusele 16,3 m ning kalapääsu rajamine. Kalapääsu rajamisel on ette nähtud kergkillustikust kalapääsu alus ja selle peale kalapääsu kanal, selle käigus toimub tahkete ainete paigaldamine veekogusse ja veekogu süvendamine. Planeerimisseaduse (edaspidi <i>PlanS</i>) § 127 lõike 1 kohaselt koostatakse detailplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi detailplaneering käsitleb. <i>PlanS</i> § 133 lõike 1 kohaselt esitatakse detailplaneering kooskõlastamiseks kõnealuse seaduse § 127 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõueseaduse (edaspidi <i>MaaPS</i>) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering <i>PlanS</i>-s sätestatud korras Kliimaministeeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus. Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja	Detailplaneeringu digikaust	Teadmiseks võetud.

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
			planeeringute kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal. MaaPS § 14 lõike 2 alusel Kliimaministeerium või kliimaministri volitusel Kliimaministeeriumi valitsemisala riigiasutus, kelle ülesanne on geoloogiline kaardistamine ning geoloogilise teabe säilitamine ja kättesaadavuse tagamine, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus: 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda; 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmiseseadme ja seonduva taristu ehitamisega. Planeeringu ala asubmaatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusel. Planeeritav ala kattub osaliselt Lavassaare turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 197) hästilagunenud turba passiivse reservvaru 30 plokiga, vähelagunenud turba passiivse reservvaru 31 plokiga, hästilagunenud turba passiivse tarbevaru 32 plokiga, vähelagunenud turba passiivse tarbevaru 33 plokiga. Planeeringualast idas asuvad järgmised mäeeraldised: Lavassaare II turbatootmisala (loa number KMIN-125) ning Lavassaare ja Elbu turbatootmisala (loa nr KMIN-070). Planeeringuala kattub osaliselt maardla ja selle plokkidega. veetaseme tõstmine ei mõjuta eelduslikult		

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
			maavara säilimist ning kalapaisu rajamine ei avalda mõju maavaravarule. Siiski palume arvestada olemasoleva maardlaga ja MaaPS § 14 tulenevate nõuetega. Lähtuvalt eelnevast ei ole Eesti Geoloogiateenistusel alust arvata, et planeeringu lahendus halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda. Eesti Geoloogiateenistus nõustub Audru jõe ülemjooksu taastamistööde detailplaneeringu lahendusega.		
3.	Keskkonnaamet (Helen Manguse)	26.08.2026	Keskkonnaamet on avalikule väljapanekule suunatud täiendatud DP materjalidega tutvunud ning varasemate märkustega on arvestatud. Esitame siiski järgmised täiendavad märkused: 1. DP seletuskirja ptk-s 2.3.3 on tehtud ettepanek muuta üldplaneeringu põhilahendust ja vähendada Audru jõe kalda ehituskeeluvööndit Lavassaare järve veetaseme tõstmiseks vajalike rajatiste rajamise eesmärgil. Keskkonnaamet andis Lääneranna Vallavalitsusele 07.11.2025 kirjaga nr 6-2/25/19882-2 esialgse seisukoha DP algatamise kohta. Selles märkisime siis, et vaatamata kaitsekorralduslike tööde teostamisele, ei ole nende teostamiseks ehituskeeluvööndis kehtivas kaitsekorralduskavas erandit ning seetõttu on ehituskeeluvööndi vähendamine vajalik. Juhime tähelepanu, et 1. septembril 2026 jõustuva looduskaitseaduse § 38 lõike 5 kohaselt võib Keskkonnaameti nõusolekul lubada väljaspool linna kui asustusüksust, alevit või alevikku ja kohaliku omavalitsuse nõusolekul linnas asustusüksusena, alevis või alevikus ehituskeeluvööndisse ehitada. Sama lõike punkti 13 kohaselt ei laiene ehituskeeld (kehtestatud planeeringu alusel) kaitstava loodusobjekti kaitse korraldamiseks vajalikule ehitisele, kui selle rajamiseks on väljaspool linna kui asustusüksust, alevit või alevikku Keskkonnaameti nõusolek.	Detailplaneeringu digikaust	Võtame arvesse ja korrigeerime vastavalt planeeringu materjale.

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
			LKS § 38 lg 51 ütleb: Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ehitiste ehitamiseks on vajalik detailplaneering või projekteerimistingimused, siis antakse vastav nõusolek detailplaneeringu või projekteerimistingimuste menetluses. Projekteerimistingimuste andmine tuleb korraldada avatud menetlusena. LKS § 38 lg 52 ütleb: Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ehitiste ehitamiseks puudub detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste andmise kohustus, annab lõikes 5 nimetatud asutus nõusoleku ehitusloa või ehitusteatise menetluses või eraldi toiminguna. Kui kavandataavad rajatised on vajalikud Lavassaare looduskaitseala kaitse korraldamiseks ja Keskkonnaamet annab nende rajamiseks nõusoleku, ei ole ehituskeeluvööndi vähendamine nende rajatiste ehitamiseks pärast 1. septembrit 2026 vajalik. Palume DP lahendust ja seletuskirja sellest lähtuvalt täpsustada. Keskkonnaamet saab kaaluda nõusoleku andmist ehituskeeluvööndisse ehitamisel näiteks DP kooskõlastamise menetlusetapis. Kuna planeeringumenetlus algatati eeldatavalt peamiselt ehituskeeluvööndi vähendamise vajaduse tõttu (seejuures üldplaneeringut muutvana), on kohaliku omavalitsuse otsustada, kuidas soovitakse menetlusega jätkata. Juurdepääs ja laoplatz on kavandatud varasema kokkuleppe kohaselt. Laoplatzi asukoha valikul on lähtutud loodusväärtustest ning see on kavandatud alale, kus kaitstavat elupaigatüüpi ei ole inventeeritud, st 0-elupaik. DP seletuskirja kohaselt likvideeritakse/korrastatakse ajutised ülepääsud ja juurdepääsutee pärast tööde lõppu. Laoplatzi likvideerimise ning selle ala tööde järgse korrastamise kohta seletuskirjas info puudub. Palume seletuskirja selles osas täiendada. 2. Samuti palume jätkuvalt arvestada eelmise kirja märkustega seoses Lavassaare turbamaardlaga, mille		

Jrk	Kooskõlastaja/Arvamuse esitaja	Kuupäev, nr	Kooskõlastuse/Arvamuse täielik ära kiri	Kooskõlastuse/Arvamuse originaali asukoht	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
			tõttu tuleb planeeringulahendus kooskõlastada Eesti Geoloogiateenistusega ning juurdepääsuteede tõttu ka tõenäoliselt Tootsi Turvas AS-iga.		